

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Doctor en Ciències Agràries

Cap del Servei Tècnic d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL·LABORADORS

JOAN AGUILÓ :: LISINI ANDREU :: JOAN ANGEL I GENÍS
JOAN ARUMÍ :: LLORENÇ BADELL :: JOSEP R. BATALLER
GUILLÈM DE BENAVENT :: LEANDRE CERVERA :: ALBERT
DANEO :: P. C. DANÈS I CASABOSCH :: FRANCESC DOU
M. FAURA I SANS :: PERE J. GIRONA :: PERE GON-
ZÁLEZ :: LLUIS GUITART :: JOAN GUITERAS :: MANUEL
LLENAS :: PERE J. LLORT :: ARNEST MESTRE :: CRISTÓ-
FOL MESTRE :: JAUME NONELL I COMAS :: FRANCESC
NOVELLAS :: VICENS NUBIOLA :: C. OLIVERAS I MASSÓ
CARLES PI SUÑER :: JAUME RAVENTÓS :: JOSEP M.ª RENDÉ
M. ROSSELL I VILÀ :: JOAN SALOM :: JOSEP M.ª SOLER
I COLL :: SEGIMON VANDRELL :: ERASME D'YMBERT

VALERI SERRA I BOLDÚ (SECRETARI)

SUMARI

El Celler Cooperatiu de la «Casa del Poble» de Vilella Baixa, per *Josep M.ª Rendé*.—Observacions sobre la fecundació de les flors de l'ameiller, per *Joan Salom*.—Repoblacions forestals. Vivers forestals, per *Segimón Vandrell*.—El Concurs de tractors i Exposició de maquinària a Lleyda. — Els Concursos de bestiar de la Mancomunitat de Catalunya. — Comentaris. — Informació vinícola, per *Pere J. Llort*. — Informació oleícola, per *Lisini Andreu*.—Noticiari.—Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Bibl. grafia. — Consultori, per *J. S., T. T., Cam i A. M.*

Direcció i Administració: Escudellers, núm. 10 bis - BARCELONA

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

**Parlament, 9
Barcelona**

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu H. B. C.
MARCA "U. R. T"**

que és un poderós estimulant
de la vegetació que augmenta
les collites d'un 20 a un 50 %

De venda en les principals cases d'adobs

**LA HISPANENSE INDUSTRIAL
Y COMERCIAL, S. A.**

BARCELONA
Bruch, 42
Tel. S. P. 678

MADRID
Argensola, 4
Tel. M. 4146

**SOCIETAT ENOLÒGICA DEL Penedès
SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès**

PREMSES CONTINUES "MABILLE"

Les més perfeccionades : Les més sòlides : Les més econòmiques

BOMBES DE VEREMA "MABILLE"

Instal·lacions modernes per a Cellers Cooperatius

Productes Enològics : Aparells d'anàlisi de vins

Adobs químics : Sofres i Sulfats

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: **Pessetes 9** - Fora: **Pessetes 10** - Estranger: **Pessetes 11**

Número solt: **Pessetes 0'50**

El Celler Cooperatiu de la "Casa del Poble" de Vilella Baixa

MOLTES vegades les coses modestes o que al semblar de molts resulten petites per raó del poc nom que se'ls ha donat, proporcionen experiències ben remarcables i donen lliçons ben profitoses.

Al parlar de Cellers cooperatius i d'altres institucions cooperatives d'aprofitament i per la industrialització de productes de la terra, hom no sent sonar més que una vuitena de noms de pobles i altres tans noms d'entusiastes sostenidors del moviment social-agrari de Catalunya.

Avui, doncs, crec que és de raó posar de relleu un nom, al semblar, ben modest, perquè a l'ensemps de retre un merescut homenatge a un heroi de la cooperació, en prenguin nota alguns Sindicats, i els pobres d'esperit als quals moltes vegades fa vacilar un dubte, i retrocedeixen davant de conflictes momentanis i de fàcil solució.

Fa alguns anys que, seguint la febre de fundació de Societats Cooperatives de consum, amb el caient mig econòmic, mig polític, es fundava a Vilella Baixa, xamosa vila del Priorat, la Cooperativa «Casa del Poble».

Per raó de les circumstàncies que van concorre a la seva fundació i durant l'actuació de la mateixa, la Societat ha rebut una sèrie d'ensopegades, ha passat per unes alternatives tan compromeses, que maintes vegades ha perillat la seva vida quasi sempre pobra, esllanguida i dubtosa.

Un dia se li feia malbé gènere de consum, produint pèrdues en el seu fons; un altre erraven una compra; un altre, administradors poc escrupulosos i egoïstes malversaven els migrats capitals de que podien disposar... Havien arribat en un punt que ni crèdit tenien per al lloguer de son estatge, ni cabals per poguer-lo pagar. Si primer comptaven amb molts adherits, ara s'havien produït tantes baixes que l'associació es sostenia solament per l'esforç d'uns quants valents i decidits disposats a sostenir-la fent front a tot... a tot, encara que això sigués a costa de sacrificis immensos.

Es reunien aquells esforçats campions a la casa d'un d'ells, en Baptista Sabater, qui havia cedit la seva sala per a les juntes i els migrats actes de la Societat; i així passaren una bona temporada.

De sobte i com ferits en son amor propi es redressen i pensen construir-se una casa; a n'alguns els semblà una bogeria, però l'entusiasme ho pot tot i els treballs comencen sense disposar de cap pesseta o de molt poques.

Els cedeixen un pati a la carretera que si haguessin tingut diners no haurien acceptat, doncs en aquelles muntanyes pedregoses es feia costosíssim el desfons i fonaments de l'obra.

I durant dos anys consecutius treballen denodadament sense veure com les parets s'aixequen.

Els uns piquen amb fúria desmuntant aquelles penyes fortíssimes, els altres cuiden del forn d'obra i de calç i van avençant peces, els altres són al bosc a fer la brossa per alimentar el forn, els altres tallen vigues i cairats i porten peces de 8 metres al coll, riu avall. Ningú mira qui treballa més o menys, ni qui hi treballa més dies. Tothom ho fa de ferm i fa el que pot. Un dia, mig dia, un quart de jornal, mitja horeta!

Al cap de dos anys veuen com s'aixeca magestuosa una casa de 20 metres de façana per 8 de fons. Ja tenen aixopluc! Les baranes de les escales, ja les posaran, els vidres dels balcons i els ferros, també; això rai; amb el temps es farà tot. Ara ja tenen casa i ben bonica. Les parets ja s'arrebossaran, ja s'enrajolarà un altre temps.

Demés, han d'ajornar l'obra per empendrer-ne una de més importància.

Els ha sortit bona proporció per comprar un molí d'oli i, entre un esforç suprem per part seva i les ventatjes per al pagament, el tenen ja i funciona amb tota regularitat.

L'èxit els cega, l'entusiasme els ubriaga i es proposen bastir un Celler cooperatiu.

Ara ja saben com se fan les coses, ara ja estan donats al sacrifici i al treball sense mida, i si abans creien que era una bogeria el pensament de fer-se una casa, avui veuen sense esverar-se la possibilitat de fer-se un Celler cooperatiu gastant vint vegades més.

Els procediments de treball són el mateixos. Però cal fer diners. L'obra és de major importància, de més cost i més complicada.

Per això, i sens perjudici d'augmentar si convé, la prestació en jornals, es comprometen a cedir-ne, demés de les hores que hi aniran sense comptar-se, tres jornals per carga de vi que cullen, donant-los un preu de 4 pessetes cada un, per al major ordre en la comptabilitat i per a facilitar l'amortització.

De la collita de l'any 1919 cedeixen un ral per cada arroba de vere-

ma que cada un dels socis té dipositada a casa seva, i de la de 1920 paguen 4 pessetes per carga de verema (de 10 arrobes).

De manera que tot just al començar l'obra, els vinyaters de la «Casa del Poble» de Vilella Baixa han desemborsat, entre jornals i en metàl·lic una quantitat que no baixa de unes 23 pessetes.

I aquella gent me deia: Si aquest any trobem quaranta mil pessetes, deixarem ben llest, per posar-hi la verema, el Cellar capàs per a elaborar i enquistar unes 8 mil cargues de suc.»

Però si no les troben, l'acabaran l'any que ve... o l'altre, però tindran el seu Cellar.

Expressament per al final d'aqueixa relació hem deixat de consignar dos detalls que demostren el tremp fortíssim d'aquella gent del Priorat.

El Cellar constarà d'una planta baixa on hi haurà dues rengles de cups. El desfondes per aqueixos cups s'ha hagut de fer quasi tot a la roca viva, que he exigit un treball del qual és impossible fer-se'n càrrec sinó ells, que l'han dut a cap, i el qui ho visita ara que les obres són a mig fer.

Demés, al començar la fabricació de materials i, per a després per l'obra, es trobaven que no tenien aigües ni podrien conduir-n'hi pel cost que això representava.

Però acostumats a substituir el diner amb trassa, han ideat una manera de proveir-se d'aqueix element indispensable.

A uns 300 metres de distància de l'obra hi ha una fonteta: cal aprofitar-la i fer-ho de manera que resulti el més barat possible. Una canonada d'obra, demés d'esser cara i poc recomanable per la pressió que haurà de sostenir, es fa impossible; la conducció per mitjà de plom o de ferro asfaltat resultaria avui impossible d'assolir perquè val massa pessetes.

Però l'aigua baixa a l'obra.

Una canonada feta amb canyes que ara va sota terra, ara arran, ara s'aixeca sostinguda per canyes també, tot per guanyar les curves de la terra, els porta el desitjat i necessari element. ¡Quin goig que dona el veure-ho i com s'entusiasma un hom al sentir parlar a n'aquella gent!

Fa molts anys que treballen denodadament i sense haver trobat encara el profit de les seves suors abundoses, i veuen que allí ningú defalleix ni es refreda el seu optimisme.

Agricultors de Catalunya pobres d'esperit, aneu-hi a Vilella Baixa, que allò, per vosaltres és un sanatori.

JOSEP M.ª RENDE

Cap del Servei d'Acció Social Agrària

Observacions sobre la fecundació de les flors de l'ametller

Tots els autors estan conformes en que la fecundació és tan més perfecta com més diferents són el mascle i la femella que l'efectuen; essent, naturalment, tots dos pertanyents a varietats de la mateixa espècie.

Aquesta conformitat general per les espècies animals i vegetals, fa temps que estàvem desitjosos de comprovar-la en l'ametller, sense haver tingut fins ara ocasió de fer-ho.

Haviem notat, això si, que un ametllerar tot de la mateixa varietat era menys productiu que un altre d'iguals condicions, format de varietats barrejades; però casos característics no en teníem cap. Ara hem observat:

Primer. A Alió, en un rengle d'una vintena d'ametllers de la varietat *esperança mollar* es troba un ametller *esperança fort* (*). Aquest té una regular collita; els dos mollars que li estan a la vora tenen una bona collita; els dos que segueixen a cada costat, tenen menys ametlles, i els altres en tenen tantes menys com més lluny estan de l'*esperança fort*.

Segon. En mig d'un camp d'ametllers *esperança mollars* hi ha un *esperança fort*. Aquest té poca collita. Tots els *esperança mollar* que estan dintre un cercle de 50 metres de radi a partir de la soca del *fort*, tenen collita; fora d'aquest cercle tenen tantes menys ametlles com més s'allunyen del *fort*.

Tercer. En mig d'un camp d'*esperança mollar* hi ha un *desmai llargueta*; té collita plena i els mollars de la seva vora no tenen ametlles.

Quart. Un camp integrat tot de *desmai llargueta* no té sinó mitja collita.

Per a trobar una explicació lògica a aquests fenòmens recorrem a les ciències auxiliars de l'Agricultura i a les observacions fetes per diferents autors sobre aquest assumpte.

Recordem que les plantes superiors amb òrgans masculins i femenins poden tenir-los col·locats en la mateixa flor: *hermafrodites* (per exemple l'ametller i el cirerer), o en les flors diferents en un mateix arbre: *monoïcs* (per exemple l'avellaner i el noguer), o bé en arbres diferents: *dioïcs* (per exemple la palmera i el garrofer).

Fins avui, per als efectes de la fecundació, l'agricultor no s'ha preocupat que intervinguessin bons mascles, sinó en el cas de les plantes dioïques, per tenir-se ben coneguda la necessitat d'intercalar garrofers mascles en els garroferars, palmeres mascles entre les palmeres femelles.

L'ametller, com hem dit, és hermafrodita, i el tenir en cada flor elements mascles i femelles fa creure que no cal preocupar-se de res més per ço que afecta a la seva fecundació, prò sembla que no és així.

Si observem una flor d'una amigdalàcea qualsevulla, a la qual família pertany l'ametller, ultra 5 sèpals i 5 pètals, té 20 estams o mascles

(*) Tingui's present que, encara que les dues varietats es diguin *Esperança*, no té res que veure l'una amb l'altra.

i un pístil o femella; però en agafar una flor d'una varietat conreada d'ametller, notarem que no solament té 20 estams, sinó que gairebé sempre en té més. Així en trobem que en tenen 25, 30, 35 i fins 40. Això sí, sempre són múltiples de 5, i, encara que no ho poguem afirmar d'una manera segura, havem notat que les varietats d'ametller tenen tants més estams com més delicada és la varietat, i que l'ametller encara selvàtic, no té sinó els 20 estams característics de totes les amigdalàcees. Aquest fenomen no ens estranya, tota vegada que no és cap excepció. Ben sabut és que per acció del conreu es transforma extraordinàriament l'estructura de les flors: tant que una rosa que en estat selvàtic no té sinó 5 pètals, la trobem en els jardins que en té a centenars.

Per altra part està confirmat que els millors plançons són fills de varietats rústiques: en els planters d'ametllers per obtenir plançons robustos s'utilitzen ametlles de varietats amargues i dures, és a dir, les que més s'assemblen a l'ametller selvàtic. El mateix passa quan es tracta de fer un planter d'oliveres de llavor en el qual cas s'agafen pinyols d'olivons d'ullastre (olivera borda).

Aquestes varietats, que més s'assemblen a les selvàtiques i tenen major poder germinatiu tenen també major poder fecundant, i això ens explica per què un ametller *esperança forta*, que és indubtablement més rústic que un *esperança mollar*, fecundi molt bé els *esperança mollar* que li estan a la vora.

En la fecundació de les flors de l'ametller poden passar quatre casos: primer, que els òvuls siguin fecundats pel pòllen de la mateixa flor (autofecundació); segon, que siguin fecundats pel pol·len de flors provinents del mateix arbre; tercer, que el pol·len vingui d'arbres de la mateixa varietat; i quart, que vingui d'ametllers de varietats diferents (mestissatge).

En els casos primer, segon i tercer podem dir que el mascle i la femella són germans, i, per tant, estan subjectes a totes les lleis de consanguinitat en totes llurs conseqüències.

En el tercer cas, en el qual el mascle i la femella no tenen cap parentiu, és quan millor s'efectua la fecundació, i més potents resulten els fills producte d'aquesta unió.

Cal tenir present que la Naturalesa per afavorir les fecundacions creuades, es val de fenòmens adequats, i un d'ells és el següent, observat per M. Georges Bellair, que diu: «Quan un pol·len de la mateixa espècie, però d'un individu diferent, és posat sobre l'estigma d'una flor (mestissatge), és comporta amb més vitalitat i millor que el pol·len individual de la planta creuada, i se li avança en la seva acció sobre els òvuls, la qual cosa li permet fecundar-los tots, o quasi tots, a ell sol. I fa notar, el mateix autor, que les dues causes principals d'infecunditat, ultra els agents atmosfèrics, són l'autofecundació (pol·len i òvuls de la mateixa flor) i la hibridació (pol·len i òvuls d'espècies diferents que no tenen afinitats sexuals).

Les observacions fetes per Tofts en els vergers de la *University Farm*, de Davis (Califòrnia), són la coronació dels treballs d'aquesta mena.

El senyor Tofts ha demostrat que quasi totes les varietats d'ametllers són estèrils amb llur propi pol·len, i que gran nombre de varietats són estèrils entre si. Les varietats *nonpariel* i *I. X. L.* són estèrils entre si; però totes dues són fecundades per la *non plus ultra*. Les varietats *llen-*

guadoc i *texas* són estèrils entre si. Fins ara la varietat més fecundadora ha estat la *califòrnia*, que ha fecundat totes les varietats de la seva vora. La varietat *drake* és recíprocament fecunda en les varietats *nonpariel*, *I. X. L.*, *non plus ultra*, *beerless* i *jordan*; és a dir, en totes les varietats en que ha estat experimentada. La varietat *I. X. L.* és recíprocament fèrtil en les varietats *drake*, *jordan*, *califòrnia*, *llenguadoc*. La *non plus ultra* és recíprocament fèrtil en les varietats *califòrnia*, *drake*, *I. X. L.*, *llenguadoc* i *nonpariel*.

Aquests mateixos estudis cal fer amb les nostres varietats, i, una vegada sapiguem les varietats que són capaces de fecundar-se per si soles, les que no són capaces i les que es fecunden entre si, podrem dir amb seguretat quines són les varietats que poden estar soles o les que convé intercalar-hi perquè fructifiquin.

Per les observacions fetes a Alió, ens atrevim a aventurar que la varietat *esperança mollar* no es fecunda ella mateixa, que la *desmai llargueta* ho fa incompletament, que l'*esperança forta* fecunda l'*esperança mollar*, recíprocament, i que la *desmai llargueta* no fecunda l'*esperança mollar*, i en canvi és fecundada per aquesta.

Per afirmar aquestes observacions d'una manera categòrica, com ha fet el senyor Tofts a Califòrnia en les varietats d'allà, es necessita seguir-les una sèrie d'anys i disposar d'elements d'observació que aquí encara tenim molt incomplets. De totes maneres, en la vinent florida les seguirem i al mateix temps agraïrem que, si algun dels nostres lectors té quelcom observat sobre el particular, ens ho comuniqui.

De totes maneres podem deixar sentat que no és convenient tenir tot un ametllerar gran d'una sola varietat, sinó que cal intercalar-n'hi d'altres, i que si en marges o llocs erms del voltant dels ametllers hi ha algun ametller bord encara selvàtic, no empeltar-lo a fi que produeixi pollen fecundant.

JOAN SALOM

Enginyer del Servei d'Arbres fruiters

Repoblacions forestals

Vivers forestals

V

EXTENSIÓ DEL VIVER

CONTINUAREM la sèrie d'indicacions útils a la creació d'un viver per la *extensió* que se li té de donar.

Es aquesta una qüestió molt complexa, resultant de varis factors variables a cada localitat i impossible de abarcar-la dintre els límits d'una regla general.

En les repoblacions d'alguna importància i en les quals no serà pràctic obstinar-se a assolir una rigurosa exactitud en la provisió de les operacions que s'han de fer anualment, se pren com a norma o dada empírica que el viver ha de tenir una extensió igual a la centèsima part de la porció que es vol repoblar durant l'any: així, una àrea de viver

per a repoblar una hectàrea; una hectàrea per a repoblar cent hectàrees.

Per a qualsevol altre cas se poden traçar unes línies generals que permetin determinar dita extensió amb una aproximació suficient.

Es evident que l'extensió d'un viver depèn en primer terme del nombre de plantes que es necessiten anyalment, edat de les plantes i espècie i també de què les plantes sien repicades o no.

La pràctica ha demostrat que un viver pot produir en bones condicions unes 300 plantes per metre quadrat de superfície de ombra, de coníferes d'un a dos anys, llevat del pi pinyoner (*pinus pinea*) i unes 150 plantes de frondoses de fulla plana per igual extensió i edat.

Per altra part, quan es tracta de repoblar una extensió determinada de terreny, un exàmen preliminar de les seves condicions climatològiques i geològiques, exigències del mercat, disponibilitat de temps o mà d'obra, etc., permeten fixar l'espècie o espècies més convenients, edat i separació de les plantes, i si han d'ésser repicades o no. Tot lo que juntament amb lo que s'ha dit abans i les condicions de cultiu peculiars de cada espècie subministraran base suficient per a fixar l'extensió del viver.

Un exemple senzill aclarirà la manera de procedir. Suposem que es tracta de repoblar 100 Ha. de vinyes abandonades. El terreny és silici-argilós, amb exposició al migdia i uns 700 mm. de pluges anuals ben repartides: temperatura màxima 38°; mínima, 6°, sota zero; vegetació espontània un xic ufanosa. Se decideix la plantació de pi insignis a raó de 300 plantes per hectàrea, de dos anys i sense repicar. Més, per conveniències administratives solament es poden repoblar anualment 10 hectàrees. El viver haurà de subministrar 3,000 cada any i exigirà una extensió útil de 4 àrees que es distribuiràn de la següent manera:

	(1)	(2)	(3)	(4)
Primer any.	Sembres de l'any	Cultiu agrícola		

	(1)	(2)	(3)	(4)
Segon any.	Plantes d'un any	Sembres de l'any	Cultiu agrícola	

	(1)	(2)	(3)	(4)
Tercer any. Comença la repoblació.	Plantes de dos anys	Plantes d'un any	Sembres de l'any	Cultiu agrícola

	(1)	(2)	(3)	(4)
Quart any.	Goret o Cultiu agrícola	Plantes de dos anys	Plantes d'un any	Sembres de l'any

	(1)	(2)	(3)	(4)
Quint any.	Sembres de l'any	Goret o Cultiu agrícola	Plantes de dos anys	Plantes d'un any

Procedint d'aquesta forma, cada quadro, després d'una producció romandrà un any descansant o bé amb cultiu de lleguminoses per a fertilitzar-se.

Si les mateixes plantes se volguessin repicades, operació que es faria a l'edat d'un any, convindria disposar de 7 àrees de viver distribuïdes de la següent manera:

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Un any, qualsevol, en plena producció.	Sembres de l'any	Plantes d'un any	Goret o Cultiu agrícola	Plantes repicades	Plantes repicades	Goret o Cultiu agrícola	Goret o Cultiu agrícola

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
A l'any següent.	Plantes d'un any	Goret o Cultiu agrícola	Sembres de l'any	Goret o Cultiu agrícola	Goret o Cultiu agrícola	Plantes repicades	Plantes repicades

Quan es tracti de varies espècies coníferes o frondoses d'una edat o altre i que han de sofrir una o més trasplantacions es calcularà per separat l'extensió que necessita cada una de elles.

També s'han de tenir en compte les pèrdues que inevitablement es produeixen en totes aquestes operacions i que alguns viveristes calculen de un 33 per 100, nombre, aquest, molt variable segons la cura amb què es realitzin les diferents operacions de cultiu, nombre de trasplantacions, bondat del clima, terreny, perills, etc, i que solament l'experiència podrà fixar a cada localitat.

Finalment, l'extensió no cultivada del viver, camins, sender, etc., varia entre la sexta i quarta part de la total.

Ja varem indicar que l'operació de *repicar* consistia en trasplantar dintre el mateix viver. No és pas la trasplantació definitiva.

Amb aquesta operació es proveeix a les plantes de més espai, aire, llum i elements nutritius, condicions favorables perquè es criïn robustes i amb abundosa arrelamenta que tant bé les predisposa per arrelar amb facilitat i desenrotllar-se vigorosament al ser trasplantades a son lloc definitiu.

Veiem, doncs, que en un viver que produeixi plantes d'aquesta mena s'hi realitzen dues operacions diferents: criar o fer néixer les plantes, i repicar-les o sigui fer-les de millor qualitat.

Per a fer aquestes operacions amb tota perfecció caldria disposar de dos terrenys de distinta naturalesa. La germinació es més fàcil en una terra suau, lleugera, ben dividida i substanciosa, és dir, que predomini la sílice i contingui humus. Amb un terreny així les plantes travessen fàcilment la capa de la terra i la neixença es fa amb tota regu-

laritat i bones condicions; també l'arrencament serà molt fàcil i produirà poques baixes.

Per altra part, els terrenys argilosos, entenen per tals, en aquest cas, aquells on l'element argilós hi entra en proporcions convenients amb la sílice, calça i humus, aquests terrenys, diem, són els millors per a subministrar regularment a les plantes les substàncies minerals i l'element orgànic que prové dels adobs: per llur composició retenen millor l'humitat que contenen o que extreuen de les capes més fones i de l'atmosfera i, per tant, poden comunicar a les plantes que se'ls hi ha confiat una constitució vigorosa.

Per això serà convenient sempre que s'hagin de repoblar extensions considerables, establir dos vivers. Un el *criader* amb terra lleugera i fèrtil, destinat a fer nèixer les plantes i l'altre el *viver* propiament dit, amb terra més argilosa, però també fèrtil per a trasplantar-hi les plantes nascudes en el criader.

SEGIMON VANDRELL

Enginyer del Servei Forestal

El Concurs de tractors i Exposició de maquinària a Lleyda

S'ha celebrat ja l'anunciada exhibició de maquinària agrícola i concurs de tractors de Lleyda.

La Mancomunitat de Catalunya, donant una prova més del que es preocupa per l'Agricultura, organitzà aquest acte, que ha tingut tots els caràcters d'aconteixement.

Els nostres lectors coneixen ja, per haver-ho publicat en números anteriors, les raons que han motivat aqueixa manifestació de l'avenç industrial aplicat a la maquinària agrícola, així com el Reglament a que s'han subjectat les proves del concurs de tractors. En altre número, que hi dedicarem especialment, s'assabentaran de les condicions tècniques en que s'han desenrotllat les probes i el fruit científic que se n'ha després.

Avui tractem només de constatar-ne la celebració, donant una impressió de l'èxit que ha assolit la celebració d'aqueixos actes.

A inaugurar l'exposició de Lleyda hi anà personalment D. Josep Puig i Cadafalch, president de la Mancomunitat.

Dos aspectes tenia el certamen convocat a Lleyda. De una banda exhibir tota mena d'aparells de conreu mecànic i d'altra presentar tots els aparells que auxiliien a l'agricultor.

Tota la maquinària es disposà en espaiosos hangars, entre la admirable vegetació dels Camps Elisis, punt a propòsit per a ésser admirat i contemplat abastament.

Les cases constructores han respost unànimement a la crida que els hi feu la Mancomunitat; es pot dir que hi havia, a més de lo tra-

dicional més perfeccionat, totes les innovacions mecàniques que satisfaciessin necessitats agrícoles. Es prou per a convencer-se resseguir la llarga llista d'inscripcions. No n'hi faltava cap de les conegudes a Barcelona en maquinària agrícola o tractors: Societat General d'Automòbils, Establiments Vitícoles Casellas, Càndida Civil, Pere Parés, Laboratori Vellino, Ricart i Pérez, Stevenson & Romagosa, Guizy, Subirà i Anglada, Tallers Raurich, Puig Cortina i Esteve, Automòbil Saló, Joan Häelg, Cambra Alberti, Ernesto Löhberg. També estaven ben representades les cases constructores de varies poblacions catalanes, com són: La Societat Enològica del Penedès, de Vilafranca, La Agrícola Moderna, de Vich; Félix Jaume Gelart, de Figueres; Joaquim Moret, de Lleyda; Oliveras, de Sant Feliu del Llobregat; Josep Trepà, de Tàrraga; Blas Madonna, de Sant Sadurní; Antoni Ciutat, de Lleyda; Orga i Ferrer, de Santa Coloma de Queralt; Josep Magriñà, de Valls, i Quirse Codina, de Moià.

Les grans firmes espanyoles hi eren totes: Múgica Arellano i Companyia i Lorda Astiz i C.^a, de Pamplona; Ajuria i Aranzabal, de Vitòria; Garteiz Hnos. Yermo i C.^a, i Arcadi de Corcuera, de Bilbao; Marino Dàvila, D'Aussenach, Omniun Ibèric Industrial, Diaz Vidaurreta i Companyia, Félix Schlayer, Industrias Mima, American Trading Co., i Societat Fordson, de Madrid. I finalment demés de les marques estrangeres que representen les cases esmentades, altres que venien directament: Société Lyonnaise Plissonnier, de Lyó; Tourand Latil, de Suresnes; Ara, de París; Excelsior, de Txeco-Slovàquia, i Renault, de Billancourt.

En conjunt passaven de seixanta les cases inscrites totes elles importants i entre la gran varietat de màquines agrícoles, passaven de trenta els models de tractors presentats.

Algunes cases com l'Automòbil Saló, Puig Cortina i Esteve, Casajuana Pfeiffer, Joaquim Moret, i Múgica Arellano i C.^a, hi tenien hangars especials.

* * *

El programa es desenrotllà així: El dia 1.er d'abril s'inaugurà l'Exposició i tothom s'abocà als Camps Elissis recorreguent les instal·lacions, veient funcionar molts aparells i oint explicacions sobre les màquines que s'exhibien.

Els dies del 2 al 6, es destinaren a la pràctica de proves pels tractors, en la finca que posseeix a Raimat, D. Manuel Raventós. Les parcel·les en què cada un d'ells treballà, foren distribuïdes en una reunió, havuda a l'Ajuntament de Lleyda, de les cases concurrents convocada per D. Carles Pi Suñer, iniciador i director tècnic del certamen.

D'aquesta manera quedà fixat i es féu públic un programa que es desenrotllà així:

Dia 2. Tractors Fordson, Titan Deering, Automotive, Hart-parr i Internacional 8-16.

Dia 3. Tractors Fiat, Tourant-latil, Austin, Herkules, Somua 6, Do-it-all, i Saunderson.

Dia 4. Tractors Utilitor, W D, 25 i Glasgow, Ara i Somua 30.

Dià 5. W. D. 35, Heider, Cletrac, Renault i Case.

Dià 6. Agro, Close, Oil pull, Excelsiòr.

Es destinaren els dies restants a fer proves en terres abancalades als voltants de Lleyda, plantades de vinya i d'olivers.

Sense les proves oficials, foren varies les cases concurrents que en feren de privades o particulars en altres finques, i àdhuc en alguns pobles allunyats de Lleyda. Tot contribuï a donar més coneixença del cultiu mecànic. Una gran gernació acudí sempre a presenciar el treball dels tractors, demostrant interessar-li molt. Ultra els agricultors de les comarques veïnes a Lleyda hi anaren de tots els indrets de Catalunya. Els Sindicats, com sempre, hi feren acte de presència, acudint-hi en nombroses representacions.

Hi anaren en excursió i visita d'estudi tots els alumnes de l'Escola Superior d'Agricultura. Els alumnes dels centres docents de Lleyda, acompanyats dels seus professors, igualment visitaren l'Exposició.

Els treballs d'organització del certàmen es feren, com abans indicàvem, baix la direcció del Sr. Pi Suñer, Director de l'Institut de Mecànica aplicada agrícola, amb la cooperació d'una comissió organitzadora integrada per representacions de totes les corporacions i organismes de Lleyda, quedant en sa virtut constituïda la següent comissió organitzadora:

Presidents Honoraris: Excm. Sr. D. Josep Puig i Cadafalch, President de la Mancomunitat de Catalunya i D. Pere Mias, Conseller Ponent d'Agricultura; Vocals, D. Francesc Bañeres, D. Manuel Florensa, Excelentíssim Sr. D. Marian de Gomar, Excm. Sr. D. Enric d'Hostalric, Baró de Casa Fleix, D. Francesc Macià, D. E. Martí Lamich, Manuel Raventós, D. Modest Renyé, D. Francesc Roca, D. Enric Serecigni, D. Marius Sol, D. Romà Sol, Dr. D. Laureà Soler, D. Silvi Vidal i D. Antoni Bergós, Secretari.

El jurat el formaren:

President. D. Pere Mias Codina, Conseller Ponent d'Agricultura.

Vocals. D. Joan Angel i Genís, Professor de Fitotècnia en l'Escola Superior d'Agricultura.

D. Marian Fernández Cortés, Director de la Estació d'Assaig de màquines de Madrid.

D. Eusebi Martí Lamich, Secretari del Consell Provincial de Foment de Lleyda.

D. August Matons, Cap del Servei d'arbres fruiters de la Mancomunitat,

D. Carles Pi i Suñer, Director i Professor de Mecànica de l'Escola Superior d'Agricultura.

D. Josep Poch de Feliu, Cap de la Secció de Terra Campa dels Serveis Tècnics de la Mancomunitat.

D. Jaume Raventós, Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat.

Secretaris. D. Antoni Bergós, Secretari de la Comissió organitzadora.

D. Albert Dàneo, Ajudant de l'Institut de Mecànica Aplicada.

El dia 10, complert el programa, es feu l'acte de clausura, concorrent-hi totes les autoritats de la població, i extenent-se un acte que firmaren autoritats i expositors.

Els Concursos de bestiar de la Mancomunitat de Catalunya

De des que en el número del 20 de març parlàrem dels concursos celebrats a Prat del Llobregat, Pons i Balaguer, hem de donar compte dels realitzats a Santa Coloma de Queralt, el dia 21 de març i a Granollers el dia 10 del mes que som. Es suspengué el que estava anunciat a Vich a conseqüència d'haver-se presentat insospitadament la glosopeda en el bestiar de la comarca.

Concurs de Santa Coloma de Queralt

Aquest Concurs era per a premiar reproductors de bestiar llaner, i fou obert entre tots els ramaders de la comarca zootècnica de la Segarra delimitada així:

Tot el partit judicial de Montblanc i de Igualada; tot el de Cervera menys Tàrrrega, Anglesola, Vilagrassa, Bellpuig, Preixana i Vilanova de Bellpuig; del partit de Valls, els municipis de La Riba, Cabra, Figuerola, Pla de Cabra i Pont d'Armentera, i del partit del Vendrell, el municipi d'Aiguamúrcia.

Es demanava que les ovelles fossin d'un a cinc anys, i que els marrans haguessin complert un any, i què el bestiar, fos precisament de la raça del país, els caràcters de la qual són els següents:

«El cap de perfil convex (amarranat); braquicéfala (orella clara); el frontal unint-se amb els nasals per medi d'una depressió, els nasals amples a la basa, units en volta rebaixada; llagrima deprimit; maxilar molt rebaixat al juntar-se amb el nasal; cara triangular, de basa ampla.

Tant els marrans com les ovelles seran sulls (sense banyes), i en lloc on haurien d'eixir les banyes hi haurà un clot. La llana, blanca, suau, unctuosos, sense pèl caní, vestirà totes les parts del cos, menys el cap, baix ventre i cames. El vetlló tupit i rasat».

Una tendència a les amplades era preferida a les formes llargues, altes i estretes.

Els premis oferts, eren:

Marrans, un de 200 pessetes; altre, de 175 pessetes i dos de 150 pessetes cada un; sis de 125 pessetes cada un; i quinze de 100 pessetes cada un. Total, 2,925 pessetes.

Ovelles: un de 450 pessetes al remat de 80 ovelles; un de 300 pessetes al remat de 60 ovelles; un de 250 pessetes al remat de 60 ovelles; un de 150 pessetes al remat de 30 ovelles; un de 125 pessetes al remat de 30 ovelles; un de 125 pessetes al remat de 20 ovelles; un de 125 pessetes al remat de 20 ovelles; i un de 100 pessetes al remat de 20 ovelles, o sigui amb els concedits per a marrans, 4,675 pessetes.

Els ramats que assistiren al Concurs reflectaren l'estat del bestiar llaner de la Segarra, el qual es trova sotmés, com la majoria del bestiar de les demés espècies a un règim alimentici deficient, no gens propici a donar productes que puguin encabir-se dintre el marc dels de una ramaderia progressiva. La conformació dels reproductors no era pas la més adequada per a produir animals d'escorxador de gran rendiment,

la llana de dits animals, de vello irregular, de fibra grossera i mancada de suavitat traduint el defecte capital d'una alimentació pobre.

Però l'estat actual de la població bovina segarrenca, no significa pas que no es pugui millorar, ni que la raça sigui impròpia per assolir les perfeccions econòmiques necessàries. Hi ha pasta per a transformar el bestiar llaner segarenc a les modalitats desitjables, corregint però l'alimentació i seguint els mètodes de reproducció que es desprenen de les obligacions del concurs.

El Jurat, compost per D. Josep Batista, president; D. Angel Sabatés, veterinari, vocal; i D. M. Rossell i Vilà, secretari, auxiliat per alumnes zootècnistes de l'Escola Superior Agricultura, atorgà els següents premis:

Marrans: número 59, propietat de D. Magí Tudó, de Bellprat; número 174, de D. Ramón Solé, de Santa Coloma; número 178, de don Josep Termes, de Montmaneu; número 178, de D. Hermenegil Estruch, de Odena; número 167, de D. Magí Mas, de Santa Coloma; número 66, de D. Francisco Vilandra, de Montoliu de Cervera; número 194, de don Francisco Abelló, de Guialmons; número 174, de D. Miquel Bofarull, de Santa Coloma de Queralt.

Ovelles: número 195, de D. Josep Termes, de Montmaneu; número 182, de D. Magí Mas, de Santa Coloma; número 177, de D. Josep M.ª Gener de Santa Perpètua; i número 183 de D. Joan Solé, de Santa Coloma de Queralt.

Concurs de Granollers

Granollers fou la població de Catalunya on la Mancomunitat celebra el primer dels seus concursos de bestiar i com que en el cartell de convocatòria s'anunciava que al cap de dos anys es celebraria un concurs igual, el dia mateix que es complia el segon aniversari es celebrà el nou concurs.

S'exigia que els animals presentats a concurs fes més de tres mesos que residissin a la comarca; que els reproductors tinguessin més de dos anys i que fossin absolutament de raça schwitz coneguda aquí per raça suïssa.

Per a conèixer-ho, es fixaven els senyals d'aquesta raça, que són:

«Cap relativament gros; front ample i pla, un poc excavat entremig de les òrbites; cara curta i grossa; les banyes de secció circulars en el toro, lleugerament aplanades en la vaca, més aviat curtes que llargues, sortint de cada costat del cap i aixecant-se després amb la punta dirigida en l'aire; orelles grosses, plenes de pèl groguenc.

Coll curt i groixut en el toro, un poc més allargat en la vaca; les costelles arrodonides, el pit ben avall; espinada recta, ben plena en el toro, no tant en la vaca; ronyons amples, ventre gros; anques amples, la cua que no estigui enfonzada entre les cuixes, ni tampoc que el seu naixement faci una volta que munti més que els ossos de l'acabament de la gropa.

Comes curtes, peus de grandària regular.

Alçada, terme mig en els toros adults, 1'47 m., i en les vaques 1'36 metres.

El pelatge va del bru al gris, però sempre al llarg de l'espinada els pèls un xic més clars que a la resta del cos. El morro, l'anús, la natura

i la pell de les turmes negrenques o tacades de negre. Les peülles i la punta de les banyes són negres.

La color totalment rosada de la natura, de l'anús i de la pell dels botons, així com també les taques blanques a qualsevol part del cos, són senyals d'impuresa.»

Els premis que s'oferien pujaven 9,250 pessetes que es dividien així: 1,000 pessetes a un toro amb tota les dents permanents; 800 pessetes a un toro de més de dos anys; 1,950 pessetes a tres toros de més de dos anys (650 a cada un), i 5,500 pessetes per a premiar amb 500 pessetes cada una a 11 vaques.

Aquest Concurs havia despertat una gran curiositat entre els ramaders de diverses comarques de Catalunya, alguns de tan allunyats com els de la Vall d'Aran. Hi havia interès per a constatar si el bestiar que es presentaria fóra millor que el del Concurs anterior, la qual cosa equivalia a comprovar l'eficàcia dels Concursos de la Mancomunitat.

Els animals presentats al Concurs, molt superiors als de dos anys enrera constitueixen la millor prova de la ben orientada acció ramadera de la Mancomunitat. Els ramaders més prestigiosos que havien presenciat al Concurs de dos anys enrera expressaven amb satisfacció la millora notada, sobre tot els vaquers, els quals veien que per aquest camí no es trigaria gaire a que Catalunya produís les vaques necessàries per a atendre el consum de llet, en lloc de fer, com ara, que les vaques lleteres s'han de comprar a l'estranger.

Malgrat ploure tot el matí, la pluja no fou obstacle per a que un nombrós públic presenciés la tasca del Jurat. Però si s'ha de fer constar que degut al mal temps la majoria de vaquers per mor de no exposar els animals a un refredament s'abstingueren de concórrer.

El Jurat era compost per D. Sebastià Martí Codolar, President, el nom del qual és un prestigi dins de la ramaderia catalana, D. Josep Fatjó, veterinari, vocal i D. M. Rossell i Vila, cap dels Serveis de Ramaderia, secretari.

El veredicté del Jurat fou ben rebut pel públic. Els propietaris dels animals foren els següents:

D. Froilà Tintó, per un toro, 800 pessetes; Ferran Moragas i Joan Garriga, un toro cada un, 1,350 pessetes. Deu vaques a 500 pessetes cada una, als propietaris Francisco Brustenga, Josep Bonvilà, tres; Froilà Tintó, dues; Josep Malera, Esteve Palau, i Ferran Moragas, dues.

COMENTARIS

Els aeroplans i l'agricultura

Una novetat interessant. Fa uns quants anys el món agrari va ésser sotmogut per la propaganda en favor dels canons granífugs. Els camps es poblaren de tubs d'ample boca que goitaven amenaçadors contra el cel. En aparèixer els núvols negrosos, vanguardia de la tempesta, per l'aire tronaven les canonades que havien de convertir en pluja benèfica, la pedra desoladora. Però la moda passà perquè, malgrat les canodades

tirades amb una fe commovent, la pedra queia i destruïa collites sembrant misèria pel camp.

Com a única defensa quedaren les assegurances... de vegades tan perilloses com la pedra. Més ara hi ha una altra novetat. Els canons no arribaven a vèncer la malignitat del núvol. La vencerà l'aeroplà enfilant-se cap al cel i empaitant les boires i els núvols i obrint-los i travessant-los fins a desfer-los.

Ja veieu: aeroplans per a vigilar boscos, aeroplans contra la pedra... i hi ha hagut també algú que ha proposat els aeroplans per a sembrar grans extensions de terra.

Els nostres vins i els germans llatins

Respecte als nous drets posats pel govern espanyol als vins francesos diu la *Revue de Viticulture* que s'ha de veure en aquesta modificació de la tarifa espanyola, no una mida protectora de la indústria nacional, sinó una represàlia injustificada amb l'objecte de atemoritzar. Però, afegeix, això no resultarà pas i el govern francès no retirarà el seu últim acord.

Nosaltres també pensem que el govern espanyol no ha de reduir la nova tarifa, que porta els drets de 2 pessetes or, per litre, a 6, fins que els francesos no canviïn de pensar respecte als nostres vins.

Les consideracions han d'ésser recíproques.

La veu del seny

Un llegidor ens escriu:

«S'ha celebrat amb el major èxit el concurs de Tractors de Lleyda, el concurs de despertar pagesos, dic jo, car ara els propietaris de 50 jornals per amunt veuran que llurs fills, en lloc d'estudiar per a metges, advocats, apotecaris, etc., tenen al camp la seva feina més profitosa, dedicant-se al conreu de les pròpies finques amb l'aplicació de la maquinària agrícola moderna que requereix coneixements i estudis. I si no ho fan així i continuen com fins ara, fugint del camp, prosperarà allò que diuen molts, inclús ministres, que la terra ha d'ésser de qui la treballa.

En les experiències fetes durant els últims dies, vàrem veure tractors arades, motofangues, que llauraven un bancal de vinya ben ampla amb una sola passada. ¿En 10 hores de treball quants jornals no es llaurarien? Es la solució del problema de la manca de braços, és la riquesa al camp, car ara ens serà possible tenir ben conreades les nostres finques.

No puc explicar el meu entusiasme per la maquinària que he vist funcionar a Lleyda, perquè no sé escriure; si pogués, voldria gravar en el cor dels pagesos les meves impressions i la meua fe en la maquinària i convencer-los que han d'adoptar-la de seguida.—*Francesc Torrent*».

Les sitges i els sitjars

En la secció de coneixements útils d'una revista, llegim unes notes curioses referents a los *silos del campo moro*.

Parlant d'ells diu que el terreno debe reunir tres condiciones esenciales, a saber: tener mayor altura que el suelo inmediato, para per-

mitir el deslizamiento de las aguas: ser impermeable a la humedad, preferentemente arcilloso, y estar cerca del aduar para que la custodia sea fácil.»

Si fa o no fa com aquí, que si ho anéssim a esbrinar (i fos cosa tan fàcil, ei!) potser sabriem que les que es troben a l'Urgell, foren també construïdes pels moros.

Sobretot les de Linyola. Hi ha un paratge a cantó de sol ponent amb una gran munió de sitges. I del punt s'en diu el *sitjar*.

Les sitges es construïren no en terra argilosa com les dels moros, sinó en terra sorrenca fina, més pròpiament dita sauló. El bocatge és de pedra picada, i també al peu del poble, a cosa de vint-i-cinc passes.

Van ésser fetes pels moros? Tot podria ésser, tenint en compte que Linyola ja feia temps que existia quan els fills de Mahoma rondaven per l'Urgell, i fixant-nos també en l'antiquitat que revela un detall. El *sitjar* és atravesat pel camí de Lleyda; passen i han passat sempre per allí tots els carros que anaven a la capital i als pobles de Bellvís i Poal que es troben pel camí, així com a les finques per aquells indrets situades. Doncs bé, el pas dels bagatges han gastat potser tres o quatre pams del sauló, senyal indefectible d'uns quants cents anys d'ús, i els carros passen encaixonats en uns quans metres del *sitjar*.

Hem vist molts forasters admirar-se de la confiança i seguretat amb que enmagatzemaven el blat i ordi en les sitges.

Es una cosa ben típica de Linyola, sobretot quan no hi havien terres dedicades a l'alfals, que se n'omplien més, i sobretot abans que no es venia el blat a les eres com molts fan.

Hem d'enfadarnos?

Diu l'«A B C», l'odiós diari de Madrid, referint-se als agricultors:

«Todos los que se enriquecieron a costa del país durante la guerra, los que ocultaron sus cos chas en espera de precio proporcionado a sus insaciables codicias...» i així continua per un troç parlant de «nuevos ricos» «de ilícitas ganancias», de «diputados a sueldo».

Això ho diu l'«A B C», el propietari i inspirador del qual, aquell senyor Luca de Tena, de fama no envejable, és, segons tenim entès, exportador d'oli i fabricant d'aigua naf, és a dir productes agrícoles; ho diu «A B C», que durant la guerra ha rebut de l'Estat *nou milions i mig* de pessetes en qualitat d'anticipo reintegrable, que ja veurem quan es reintegrarà; ho diu «A B C», que amb la seva influència política ha aconseguit que el Govern, contràriament a ço que fa amb els productes agrícoles pels quals fixa preus màxims, fixi pels diaris *preus mínims de venda*...

Però pensem que els insults d'un diari que té aquesta història tan gloriosa, no han de molestar-nos.

L'abril, el de les aigües mil

Perquè a l'abril sol ésser molt escassa l'aigua, s'ha dit que *a l'abril cada gota en val mil* i es diu d'una persona avariciosa que, *és com l'abril, la mostra, i no la dona*; és freqüent el núvol, un cop de sol que acalenta les bromes o que francament es posa a ploure, per allò de

que quan Déu vol, de tot vent plou, però, es diu, a l'abril totes caben en un barril, i que quan canta el cucut, el matí mullat i a la tarde eixut, per això es diu també que l'abril va deixar morir de set a la seva mare.

I tan beneficosa com resulta l'aigua en aquest mes! Per això es diu: *Això és pluja d'abril*, com si diguéssim *això és posar oli en un llum*, en el sentit d'ésser cosa resolta la que anem a començar, i en el d'obtenir un resultat que, per difícil que sembli, es té com a segur.

Diem també: *te falta l'aigua d'abril* quan volem compadeixer a un benaventurat, o sigui un pobre home.

Parlant dels frets possibles d'aquest mes es diu: *a l'abril no em toco fil, al maig, així com vaig*, perquè tot galan, tot gentil, tot rialler, l'abril mata un home i després se'n riu.

Espada, ex ministre

Recullia «La Epoca» unes manifestacions de dit prohom i sots l'epigrafia en negretes «La baja de precios», comillava els conceptes que extractem:

«El Govern estava, naturalment, interessat en que la carestia de la vida anés cedint, més de forma pausada, sense elevacions d'aranzel que poguessin influir en una certa consolidació dels preus de guerra.»

«No estem en moments de proteccionisme o lliure canvi a tota costa, sinó d'oportunisme enfront de la realitat i dels factors que fixen el preu d'un producte.»

«Restringit el comerç pels consumidors, detallistes i magatzemistes abstinguts, el fabricant i l'agricultor tenen curulls els seus dipòsits.»

«L'Estat espanyol no pot ésser responsable de que algunes indústries no's previnguessin de la baixa i es prepararessin per a soportar-la. Les reserves matemàtiques, els fons de previsió, la conquesta de mercats estrangers, la millora d'utilitatges debia fer-se en els anys de les vaques grosses que contrarrestessin els de les flaques.»

«S'han realitzat grans ganàncies, s'han repartit grans dividends i l'Estat va presenciar-ho sense que li arribés cosa alguna... i el pressupost va gravar-se amb centenars de milions, perdent-se la nivellació que tothom volia.»

«Vindrà la competència industrial aguditzant l'enginy dels directors d'empreses; el perfeccionament de mètodes de cultiu en els camps...»

I en resum: L'Estat amb pressupost desequilibrat i sense ingressos per utilitats; recerca de mercats estrangers sense que l'Estat s'en preocupés deixant-ho a la iniciativa privada; grans stocks sense col·locació i reclamant-se majors concursos productius.

El senyor Espada passava per un mateix arrasador a les indústries i a les agricultures. Tot es u i mecànicament se resoldran els conflictes. De la nacional riquesa, amb els seus factors productor i consumidor, el senyor Espada valia aquest i entrega al primer al automatisme solucionador. Això, declarat per un ex ministre quin sector directiu ha de fixar la fomentació de riquesa, té una valua inconcebible. No fer res i esperar el sant adveniment amb declaracions periodístiques és de marca verament nostra.

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Bé que la situació general resti amb poc sensibles modificacions, la quinzena senyala, en les cotitzacions mercantils, un nou descens: deu cèntims grau-hectolitre. Ho motiva una més intensa oferta? No. ¿A què, doncs, obeeix l'abaratiment? A dos termes: un extern, de reflexe; altre intern, la plena brotació encara imprecisa. I per més que els termes comercials, oferta i demanda, no registrin cap variació, el consum poc actiu en comparança amb les disponibilitats, fa que el comerç aventuri el rebaix que pugui impressionar als venedors.

Les pessetes 1'75 pels negres i rosats que arriben fins a les 1'90 a 2 pessetes en classes triades, van pessetes 2 pels clars. Poc sensible variació, doncs, com és de veure.

Si dels preus passem a la quantitat d'ajustos, som exactament al estat d'indiferència que mostren els contractants. Dir, doncs, que la manca de sollicitut estrangera és la determinació del descens, és repetir ço que veníem dient a gener i febrer.

Pensem que més obeeix aquest estat de coses a l'acció reflexa mundial del vi i a l'afany de moure la nerviositat dels vinaters que a més fonamentada causa. I sempre es estat igual en el negoci vínic: quan el veí escampa mal preu, en nostra vessant pirenaica retruny l'ora pro nobis.

Per a comprendre la raó, basta repassar la premsa i les revistes franceses que venen amb la nota repetida de «crisi» i un seguit de consideracions. Quines? La primera: un augment de vi comparativament amb la collita 1920. La segona: l'abstenció comercial al trobar-se deslliurada de la concurrència espanyola. La tercera: la reducció de mercats exportadors. Com resum ressurten an aquest afany exportador, algunes provatures que no tenen més realitat que el bon desig; perquè cercar l'anèixi lorenesa i alsaciana pugua convertir-se en recurs consueidor, es atolondrar-se en la recerca de paliatiu.

Molt més irònica encara la pretensió de cercar lloc en els mercats rhenans i netament alemanys més disposats avui a fel i vinagre que als crus i mostos de llurs venedors. Mes la idea s'ha llençat i, naturalment, sense ni sombra de trobar acolliment.

El mercat rus, que prenia a França devés 30,000 hectòlitres, és avui un mercat... de Calaf, que, monetàriament podeu esborrar d'una plovada. Suïssa no sembla decidida a regular transaccions. Anglaterra, amb el seu curs de moneda i a francs 2'50 els 4 litres 54, resulta foragitar-se tota entrada de suc de raïm. Bèlgica contemporanitza les seves compres alternant-les amb pocs vins espanyols i portuguesos, i M. Pastre, bon coneixedor de les places belgues ens diu textualment: «per dissort, i malgrat la aliança, mantenim amb Bèlgica una tan dura guerra de tarifes, que el regíme fiscal que castiga nostres vins, ens és desfavorable.»

El mercat interior francès, crudelment alcançat de caresties i desnivells productors, no pot atrevir-se a despeses en matèria no absolutament precisa. I d'altre banda, l'Estat empès a la necessitat d'equilibrar el seu pressupost, no ha reparat en arbitrar un recurs sobre els

vins que en el sol aspecte de llur circulació ha registrat dés 1 franc 50 als 19 francs hectòlitre, ço què, com demanda de socors, ha portat als vigneronns francesos a contentar-se demanant al retorn dels 10 francs per impost fiscal de circulació.

Les revistes netament comercials — allí com ací — estampen consideracions pessimistes, reclamant una acció exportadora — vers on? — i major facilitats de transport. Els portaveus vinyaters, més optimistes, declaren que el major stock en 1921 d'un milió d'hectòlitres, no comporta un raonament del desmèrit sofert pels vins. Per ço recomanem serenitat i resistència.

No't sembla, lector volgut, que estem comentant cosa nostra? Doncs no oblidis jamai aquella influència que l'acció reflexa té en nostre cas sempre que de vi tractem.

PERE J. LLORT

INFORMACIÓ OLEÍCOLA

La fabricació es quasi finida en totes les nostres encontrades. A Aragó acaba igual que a casa nostra, i a Toledo, va aixafant-se les olives el productor, puix els fabricants d'oli no les volen pagar al preu que ells pretenen.

A Andalucia es troben en plena fabricació, fent-se molts pocs olis fins, car tothom elabora *corrientes*.

Com ja vàrem dir a tot arreu hi ha molt oli i els tenedors es veuen en treballs si es volen desfer de les existències, car en molts casos no es troven compradors, ni per a posar-hi un preu.

Els únics olis que avui tenen sortida són el de la part de Lleyda i Borges, perquè per allí s'ha vist enguany un aixam de compradors que poc a poc va comprant oli per a dedicar-lo al consum interior; es tracta de compradors ambulants que un any treballen en una comarca i un altre any en un altra, segons les conveniències de preu, i aquesta campanya s'han avocat allí perquè és el únic punt d'Espanya que els hi convenia.

Els altres mercats se sostenen sense vendre, esperant que el decret d'exportació produeixi una puja, que nivelli els preus, assolint si no el preu que ells pretenen almenys un preu al qual no hi perdin tant.

L'alça tan esperada per molts, és molt difícil que vingui, puix encara que la exportació es dongui tan ampla com se vulgui no podrem competir, ni en preu, ni en qualitat amb els olis que als ports italians i francesos arriben d'Orient.

Molts pregunten: I els mercats americans? Mes aquestos mercats estan avui servits per les nacions veïnes nostres, a preus tan baixos, que no podrem competir; i prova d'això és que als ports d'Amèrica hi ha un gran stock d'oli espanyol que no es pot vendre, perquè ja es trova amb la competència dels olis nous que hi exporten les dites nacions.

Com se darà l'exportació? Ningú en sap res, esperem que serà en bones condicions per a que no es torni a tancar mai més i poder servir a la clientela estrangera d'una manera constant, que així fóra la única

manera de poder acreditar les nostres marques i, per tant, d'adinerar el nostre oli, que és una de les principals riqueses de les encontrades catalanes.

Es parla de que el regisme de dipòsits tornarà en vigor, i podria ésser que això es confirmés per a beneficiar els interessos dels oliaires andalusos; si així és, quedarem bastant malmesos i això és lo que les entitats oleícoles haurien de procurar evitar, fent campanya i aprofitant llurs influències demanant la lliure exportació sense traves de cap mena.

De totes maneres, sens dubte, la exportació és un fet i no seria d'extranyar que en sortir aquesta informació el Govern l'hagués donat; esperem-la puix, encara que quedaran molts desillusionats, al menys sabrem a què atendrens i podrem donar dades que puguin informar d'una manera més certera als nostres llegidors.

Els mercats estan desanimats; es compra molt poc; ningú fa el valent, car es compra sol ço que es necessita pel dia

En preus, poques oscil·lacions es noten de la quinzena passada; potser en l'únic que pot senyalar-se és les classes bones, que han estat sostingudes; mes de les altres es poden anotar els preus que marcàvem en la última.

Els olis de pinyola també estan estacionats, cotitzant-se a 100 i 105 pessetes els 100 quilos.

LISINI ANDREU

NOTICIARI

— *Don Josep Zulueta diputat a Corts per Vilafranca del Penedès*, ha donat una conferència en l'Institut Agrícola Català de Sant Isidro, explicant la finalitat del grup vinícola parlamentari, l'estat de les gestions que es realitzen en pro de la defensa dels interessos vinícols i les orientacions per a la negociació dels convenis comercials.

— *En els pobles de Sant Joan de Vilatorrada i Callús*, s'han celebrat actes de propaganda agrària, essent presidits, el primer, per D. Francesc Santacana, president de la U. V. C., entitat organitzadora i el segon per l'Alcalde de la població D. Joan Prat.

Ultra les autoritats locals hi acudiren representacions de varis pobles veïns.

Els oradors foren el Sr. Solé, regidor de Manresa, el Sr. Santacana, Rosinés i D. Josep Maria Rendé, Cap d'acció Social Agrària dels serveis de la Mancomunitat.

S'anuncien altres actes en pro de l'agremiació agrícola a Sampedor i Sant Salvador de Guardiola.

— *El Sindicat Agrícola de Sant Andreu de la Barca*, celebrà el dia 17 una solemne festa de propaganda agrària, a la qual assistí el Comissari Regi de Foment, D. Leonci Soler i March, donant-hi conferències els Srs. D. Jaume Raventós i D. Salvador Castelló, de caràcter social agrari la primera, i sobre alimentació de l'aviram la segona.

— *Nova comunitat de pagesos.* Es tracta d'establir a Amposta una Comunitat d'Agricultors propietaris, amb la seva corresponent guarderia i policia rurals.

— *El Sindicat Agrícola de Llansà,* que té establerta una secció especial de Viti-vinicultura, ha esmerçat la suma de quaranta mil pessetes en la compra d'un edifici, per a instal·lar el seu celler cooperatiu.

— *Pel darrer número del Butlletí de la Federació Sindical Agrària de Girona* es veu ben bé la creixença que ve assolint aqueix organisme. Actualment són 59 els Sindicats que integren la Federació amb un nombre d'associats no inferior a 8,528. Les entitats fundades en l'any darrer són les de Begudà, Juanetes, Les Planes, Pau, Navata, Palafrugell, Sant Joan de Palamós, Armentera, Canet d'Adri, Gallinés, Hostalrich, Sant Pere Pescador, Rupià i Llagostera.

— *L'Assemblea anyal de l'Unió de Vinyaters,* tindrà lloc a Montblanch els dies 30 d'abril i 1.er de maig.

Estan encarregats dels temes, D. Josep Marí i Carretero, Secretari de l'Unió de vinyaters que desenrotllarà el tema Organització Sindical de la producció vitícola a Catalunya i el Marquès de Camps que tractarà dels mitjants i orientacions per a remeiar l'actual crisi vitícola.

— *Societat Agrícola exportadora de vi.* — S'ha celebrat a Tarragona una reunió per a estudiar les bases de creació d'una poderosa societat anònima de la que formin parts els Sindicats Agrícoles, dedicada a exportar el vi de la cullita del vinyater principalment. Hi assistiren els Srs. Santacana, Talavera, M. Rovira, Vidal i Barraquer, Castellnou, Robert i altres.

Es fa a base d'una casa exportadora que s'ofereix a fusionar-se.

Una vegada concretats els punts objecte de discussió i redactats uns estatuts, es convocarà una reunió de Sindicats Agrícoles, per a nomenar una comissió formada per un representant de cada Sindicat per a portar a cap totes les gestions fins a l'acte d'atorgar l'escriptura i nomenament del consell d'administració de la Societat.

— *En el Centre d'Agricultors de Mataró* s'ha celebrat una important reunió a la qual han assistit representació de tots els pobles de la costa a l'objecte d'estudiar els centres consumidors de patata primerenca, tenint en compte la gran sortida que dit fruit té a Alemanya, puix actualment s'està pagant allí a molt bon preu.

— *Els temes a desenrotllar en l'Assemblea Agrícola Catalano-Balear* que haurà lloc els dies 15, 16 i 17 del vinent mes de maig, estan confiats a D. Joaquim Vayreda, D. Miguel Ordís, D. Vicens Illa i D. Joan Vidal, no havent-se fet encara públic la matèria sobre què tractaran.

— *Els Sindicats Agrícoles de Castellserà i Sant Llorenç de Morunys,* han adreçat instàncies al Consell Provincial de Foment de Lleida, que han estat favorablement informades per adquisició de maquinària agrícola amb subvenció de l'Estat.

— *Nous Sindicats:* A Montornés s'ha constituït una agrupació que es titula L'Unió Agrícola de Mas de Bondia.

S'han concedit els beneficis de la Llei al Sindicat Agrícola de Peracamps.

— *Explicant l'acció dels adobs químics a la vinya*, el catedràtic de l'Institut General i Tècnic de Figueras, Dr. Lacomberri, ha donat una conferència a Llansà.

— *El Consell provincial de Foment de Barcelona* prega a totes les entitats que hagin rebut fulles per a la rectificació de l'estadística de Societats agrícoles, que les enviïn de seguida a dita corporació.

— *Amb motiu d'una excursió a la finca que en el poble d'Alella posseeix en Francesc Figueras i Sagués*, el darrer diumenge visità el celler del Sindicat «Alella Vinícola» l'eminent dramaturg En Angel Guimerà, acompanyat dels senyors i senyores Aldavert, Via, Morera (don Enric), Molina, Dodero, Lacambra i altres que sentim no recordar. Visitada l'interessant instal·lació sindical, foren obsequiats amb un esmerat «ast» o degustació dels vins de la casa, fent els honors de la mateixa son president el baró de Ribelles, assistit de son fill i dels senyors Comulada, Figueras i Barnadas, quedant els visitants gratament impressionats per l'amabilitat exquisida amb que foren rebuts i agasats i vivament admirats de la vertadera importància que avui té l'«Alella Vinícola» i de l'excelent qualitat dels vins que cria, cada dia més acreditats; tant en el país com en els principals mercats exteriors.

— *Per a previndre la possible invasió de la llangosta en la província de Lleida*, el Consell Provincial de Foment ha acordat publicar unes fulles divulgadores de l'esmentada plaga ensenyant la manera de combatre-la.

El mateix organisme ha fixat la quota que deuran satisfer en aquest any els pobles en la província de Lleida per l'impost de plagues del camp, acordant-se publicar la relació en el Butlletí Oficial.

— *La Patata primerenca*. — El Ministeri d'Hisenda ha dictat una R. O., autoritzant l'exportació de 40,000 tones de patata primerenca, amb un gravamen de 10 pessetes per 100 quilos. Igualment s'ha autoritzat l'exportació de 3,000 quilos de lleties.

— *La Secció de Vinicultura del Sindicat de Rocafort de Queralt*, ha renovat la seva Junta Directiva, quedant ara així constituït:

President, D. Roch Duch Barrot; vis-president, D. Francesc Contijoc; caixer, D. Miquel Farré; comptador, D. Salvador Miró; secretari, don Joan Andreu; vicesecretari, D. Josep Torres; i vocals els senyors Valentí Gual, Julià Duch i Estanislau Carbonell.

— *El Director del Centre d'Estacions Experimentals d'Adobs*, de Madrid, ha visitat varies poblacions de l'Empordà, a l'objecte d'escollir camps per fer experimentacions d'adobs químics.

— *S'han practicat treballs de poda de l'olivera* a càrrec del Consell provincial de Foment de Barcelona, en els pobles de Tiana, Mongat, Mataró, Argentona, Sant Cugat del Vallès, Sant Climent de Llobregat, Sant Andreu de la Barca i Pobla de Claramunt.

— *Afiliat a la Federació Sindical Agrària de Girona*, s'ha constituït el Sindicat de criadors i explotadors de vaques lleteres.

— *Al Sindicat Agrícola de Banyoles* durant el mes d'agost vinent s'hi montarà una Exposició agrícola a càrrec de l'Escola municipal Agrícola d'Olot, que dirigeix el P. Manuel Montaner.

— *El Sindicat Agrícola de Sant Gregori* ha inaugurat una Caixa rural, i amb aqueix motiu ha donat una conferència D. Jaume Rosich, president de la Federació Sindical Agrària.

— *En el Sindicat Agrícola de Santa Pau*, el veterinari don Joan Vidal hi ha donat una conferència tractant de les malalties infecto contagioses del bestiar i importància dels sueros i vacunes per a prevenir-les i curar-les.

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

— Per la Secció de Viticultura s'ha visitat els camps experimentals de Barbarà i Tivissa, per a procedir a l'aplicació d'adobs.

— L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, ha fet una visita col·lectiva a l'Escola Superior d'Agricultura i Dependències dels Serveis Tècnics d'Agricultura.

Els visitants, en número de setanta, on hi havien les més significades personalitats de les entitats de la regió, foren rebuts pel conseller d'Agricultura D. Pere Mias, per D. Jaume Raventós, Director dels Serveis Tècnics i D. Carles Pí i Sunyer, Director de l'Escola Superior d'Agricultura.

Visitaren totes les aules laboratoris i dependències, oïnt del professorat i demés personal, oportunes explicacions.

Els hi fou ofert un lunch, després del qual parlaren els Srs. D. Anton Jansana, en nom de l'Institut, D. Carles de Fortuny, en el de la Federació Agrícola Catalana Balear i D. Leonci Soler i March, en el del Consell Provincial de Foment, remerciant les atencions rebudes, fent-ho per agrair la visita els Srs. Mías, Raventós i Pí i Sunyer.

S'han donat cursetes ambulants a Castelltersol i Marsà.

En la primera de dites poblacions hi donà quatre lliçons sobre terra campa D. Josep Poch de Feliu, Cap de la Secció; una sobre els aventatges de l'associació agrícola D. Josep M.ª Rendé, Cap d'Acció Social Agrària, i tres sobre funcions fisiològiques i malalties del bestiar i engreix de porcs els Srs. D. M. Rossell i Vilà i D. C. Ramón Danés, dels Serveis de Ramaderia.

En realitzaren pràctiques d'anàlisis de terres, de fisiologia vegetal, de treballs culturals amb arades i grades, de reconeixement de defectes i de l'edat dels animals, etc.

El Cap dels Serveis de Ramaderia ha estat a Girona per a començar l'organització del Concurs boví que es celebrarà en aquella capital, probablement per la tardor. Amb tal motiu, la Comissió de Foment de l'Ajuntament gironí i el Cap dels Serveis de Ramaderia, tingueren una reunió en la que s'acordà la col·laboració de l'Ajuntament, oferint alguns premis, al Concurs de la Mancomunitat.

Ha acabat la campanya de poda d'oliveres organitzada pel Servei d'Arbres fruiters.

S'han esporgat arbres en una quarantena de pobles de les comarques de Igualada, Pla de Bages, Vallès, Conca de Tremp, Segarra, Urgell, Garrotxa, acabant així les proves començades fa dos anys. Els

resultats obtinguts han estat inmillorables i pot dir-se que en un centenar de pobles de Catalunya s'aplica ja el sistema de poda recomenat pel Servei d'Arbres fruiters.

Mn. M. Faura i Sans, professor de Geologia de l'Escola Superior d'Agricultura, ha estat a l'Empordà, en companyia de l'enginyer d'Obres públiques, per tal de procedir al treballs preliminars per a la construcció del primer pou artesià que ha de fer la Mancomunitat de Catalunya.

La Cambra Agrícola Ausetana i el Sindicat Agrícola de Vich han celebrat amb molta solemnitat la inauguració del seu hostatge social. Amb aqueix motiu, el Director dels Serveis de Agricultura, D. Jaume Raventós, hi fou convidat a donar una conferència, en la qual exposà d'aquesta manera les finalitats a que deu encaminar-se la associació agrícola.

Primera. La finalitat de procurar un benefici material als socis, comprant i venent en millors condicions els productes agrícoles i disputant en bona llei de lluita als intermediaris i comerciants una part dels beneficis que aquests actualment realitzen. Des d'aquest punt de mira els Sindicats actuen com si fossin unes veritables Societats mercantils.

Segona. Una finalitat d'ordre superior encaminada al bé social de tota la Societat, instruïnt al pagès tècnicament i proveïnt-lo d'eines per a arribar a una intensificació en la producció.

Tercera. Una finalitat d'ordre moral, estimulant l'activitat, l'austeritat i l'harmonia de caritat entre les diferents classe de la pagesia de tal manera que les Associacions de pagesos esdevinguin uns veritables puntals de l'ordre moral social.

Durant la celebració de la Exposició de Maquinària i Concurs de Tractors de Lleyda, la Federació Catòlico-Agrària de dita província encomanà al senyor Raventós, Director del Serveis Tècnics d'Agricultura, una conferència per a ponderar l'alcanc de la motocultura.

L'enginyer ajudant de Enologia, don Erasme M. d'Imbert, ha donat una conferència al Sindicat Agrícola d'Esplugas Calva, desenrotllant el tema «El mildiu, l'oidium i els seus tractaments».

El Cap d'Acció Social Afrària, don Josep M.ª Rendé, ha donat una conferència a Igualada sobre «Cellers cooperatius», a Sant Joan de Vilatorrada sobre «Cooperatives de producció» i altra a Callús sobre «Cellers cooperatius i Caixes rurals».

Com a la passada Fira de Mostres, n'hi concorreran també en aquesta varis Sindicats Agrícoles, dels treballs de organització de lo qual cuidarà també la Secció d'Acció Social Agrària.

— El «Boletín Oficial de la Provincia de Barcelona», del dia 19 del mes passat, publicà una circular en la qual, i a conseqüència de diferents casos de glossopeda que diu s'han presentat en el bestiar boví de Sant Hipòlit de Voltregà, el Governador Civil d'aquesta província, declara allà una zona infecta de glossopeda, als efectes de l'aplicació del Reglament per a l'execució de la vigent llei d'Epizooties.

Per aquest motiu, s'ajornà el concurs que havia de celebrar-se a Vich.

Bibliografia

CONTRIBUCIÓ A L'OSTEOLOGIA COMPARADA DEL CAVALL I DE L'ASE.—ZOOTÈCNIA DE LA RAÇA ASINAL CATALANA, per M. Rosell i Vilà.—1 volum de 54 planes.—Barcelona.

Es la primera publicació dels *Arxius de l'Escola Superior d'Agricultura*.

No existia un estudi comparatiu osteològic del cavall i de l'ase; no existia tampoc cap estudi zootècnic sobre l'ase català. En Rosell, el nostre eminent zootècnic, omple, amb el seu treball, aquest buit de la literatura científica i l'omple d'una manera original i completa. Avui, l'ase català, que és segurament el millor del món, està perfectament definit, sigui considerat isoladament, sigui confrontant-lo amb les altres races importants. Es tracta, com es veu, d'un treball d'investigació de la més alta valor científica i pràctica i el fet d'ésser escrit en la nostra llengua ha de constituir un motiu d'orgull pels catalans. —M. A. C.

L'OLIVER, per Joan Riba.—1 volum de 98 planes.—Consell Provincial de Foment de Barcelona.

Es un elegant follet, resum de les lliçons donades per l'autor en la Secció de Patologia Agrícola del Consell Provincial de Foment. Es tracta en elles del cultiu de l'olivera, estudiant principalment ço que es refereix a les malalties i manera de reconèixer-les i combatre-les.

El llibre forma un conjunt molt útil pels olivicultors, que hi trobaran aplegades dades i notícies interessants sobre el conreu de l'olivera. — T. T.

ESTACIÓN ENOLÓGICA DE VILAFRANCA DEL PENEDES. MEMÒRIA DE SU FUNCIONAMIENTO EN 1920, per Cristóbal Mestre Artigas.—1 volum de 60 planes.—Vilafranca del Penedès, 1920.

Tracta aquest fullet dels treballs fets a l'Estació Enològica de Vilafranca del Penedès: Serveis al públic; estudis i investigacions sobre la vinya i el vi (productivitat, podes, cost de producció del vi, afinitat, lluita contra l'agrotis, elaboració del vi, desulfatació de mostos, etc.). Criden l'atenció els treballs preparatoris per a la creació d'una Secció encarregada de dirigir al viticultor en la lluita contra el mildiu, amb la qual se conseguiria «lluitar amb èxit contra el mildiu fent sols els tractaments indispensables sense malgastar grans quantitats de sulfat i estalviant bon número de jornals» coses aquestes sumament interessants en tot moment, però sobretot en l'actual, en el qual els viticultors es preocupen seriosament de practicar economies per a reduir el preu de producció del vi i poder resistir a la baixa. — OTS.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà gratuïtament i per torn rigorós, a totes les consultes que facin els subscriptors

M. M., PALMA DE MALLORCA. — En l'article insertat en aquets número, pot veure que totes les flors dels ametllers son mascles i femelles a la vegada. Les que vostè anomena mascles i que cauen son segurament no fecundades. Tal volta la varietat Porrereta està en un lloc on no troba pollen apte per a ésser fecundada. — J. S.

J. T., BARCELONA. — No posseïm dades per a contestar ara a la seva consulta. Ens enterarem i mirarem de complaure'l. Li avancem entretant, que si fa o no fa, totes les incubadores tenen els seus defectes i les seves avantatges i que probablement *no n'hi ha cap que sigui la millor*. — T. T.

J. T., REUS. — Aviat publicarem un número dedicat exclusivament al Concurs de Tractors de Lleyda. Allí trobarà totes les dades que ens demana i que nosaltres no li podríem proporcionar ara, perquè no les sabem. — CAM.

S. V., BELLPUIG. — Probablement es tracta sol de una invasió de goma. Els altres símptomes no són més que conseqüència. L'únic remei de certa eficàcia consisteix en evitar l'excès d'humitat en el terreny i en practicar unes incissions longitudinals en l'escorça del tronc i les branques principals. — A. M.

SOFRE FLOR-MOLT : TERRÒS :

Grans refineries a Tarragona de la

Union Sulphur Co., S. A. E.

Representants de la UNION SULPHUR Co.,
de Nova York i de les RAFFINERIES INTER-
NATIONALES DE SOUFRE, de Marsella.

PRODUCTES GARANTITS

99 per 100 de puresa per els més importants
LABORATORIS D'AGRICULTURA

A D O B

||||||||||||||||||||

Noves aplicacions del

SOFRE VERGE

99 per 100 de puresa com a
FERTILITZANT

INFORMES TÈCNICS: Secció agronòmica de la «Union Sulphur Company, S. A. E.», Conde de Romanones, 3 i 5. — MADRID.

PREUS: Apartat 10. - TARRAGONA i oficines MADRID, Velázquez, 64, des del 1.^r de gener 1921

**CONSTRUCCIONS
ECONOMIQUES**

«AMBI»

L'edificació «AMBI» és l'ideal per a Granges, Colònies, Xallets, etc., degut a sa gran economia i rapidesa de construcció.

Motillos «AMBI»:

Fabriquen pessers -angle per a les parets

Màquina «AMBI»:

Fabrica teules planes, anàlogues a les d'argila

Tot amb ciment i sorra : Demani's tota mena de detalls i demostracions pràctiques als representants exclusius per a Aragó, Catalunya i Balears :

PALOMAR I VALL-LLOBERA, Enginyers : Rosselló, 237- Barcelona

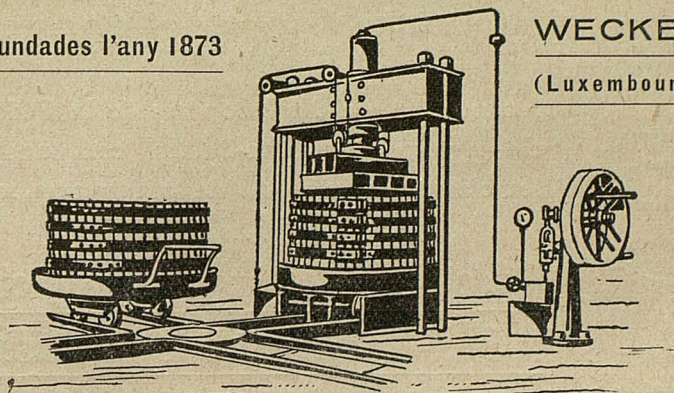
En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

Grans fàbriques «DUCHSCHER I Co»

Fundades l'any 1873

WECKER

(Luxembourg)

Premses «DUCHSCHER»

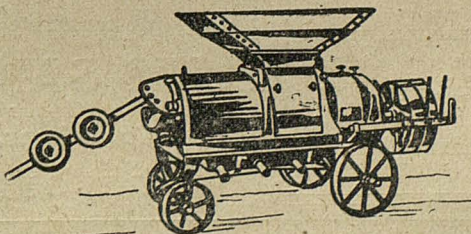
HIDRAULIQUES PER A VI
HIDRAULIQUES PER A OLI
TIPUS ESPECIALS PER A VI I OLI

Elevadors—Turbines—Trepijadores—Derrapadores i Separadores mecànics «PAUL»—Premses a mà—Mecàniques de grans diàmetres—Bombes—Motors—etc., etc.

Premses contínues silencioses «DUCHSCHER» varis tipus sobre peus i rodes.

Han batut el «recort» de producció i bon treball de quantes es coneixien en tota l'Espanya.

Treballen MÉS
Expremen MÉS
La cambra MÉS forta
i duradera.
Trinxen MENYS.
Exigeixen MENYS
cuidado.
Fan molts MENYS
baixos que'ls que
es coneixien.

Del Certificat del Sindicat Agrícola de Valls (Tarragona) copiem:
Respecte la premsa contínua DUCHSCHER N.º 3 per els resultats obtinguts fins al present podem assegurar que sa producció mínima es superior a la premsa «Mercedes» en un 20 %, trifurant bastant menys.

Projectes i modernes instal·lacions de «Cellers» i «Molins d'Oli»
Exclusius per a la Península

COTTI I FELIU

ENGINYERS

Despatx: Provença, 271, 1.º

BARCELONA

Demaneu catàlegs i referències

Pressupostos gratuïts

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

ARBRES

Selecció d'arbres per a repoblació de riberes

Plançons de POLLS BORDILS

reconeguts en el XIV Congrés de la Federació Agrícola Catalano-Balear, com una de les classes de població de major producció

Carolines - Plàtans - Acàcies

Albes - Pollancs de totes classes

.....

Miquel Bosch Batlle
BORDILS (Girona)

SINDICATS AGRICOLES I VINATERS

PER A TOTA MENA DE
TINES PER A VI, BAS-
SES PER A AIGUA I
CONSTRUCCIONS DE
CIMENT ARMAT,

LA CASA

LLUIS SANS

Carrer Trafalgar, 14
BARCELONA

TÉ ESTABLERTA
UNA SECCIÓ ESPE-
CIAL DE PRESSU-
POSTOS I PLÀNOLS

CONSTRUCCIONS AGRARIES

OFICINA TÈCNICA

Projectes : Pressupostos : Avant-
projectes : Avant pressupostos
Consultes : Estudis preliminars

Director: Cèsar Martinell
ARQUITECTE

BARCELONA
Rambla de Catalunya, 122
VALLS
Arrabal Castell, 47

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

Deu vostè

per a obtenir millor resultat en el tractament contra el «*mildew*» de la vinya, aplicar el

CALDO BORDELE'S

“ENOL”

i economitza producte i farà millor treball si l'aplicació és feta per mitjà dels aparells polvoritzadors ECLAIR Vermorel i EXCELSIOR Gobet, legítims.

VICENS VILA CLOSA

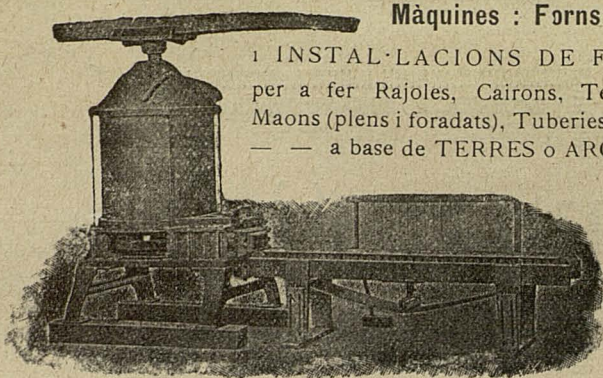
(Successor de Kegels i Vila)
Passeig de Gràcia, 88 : Telèfon 1338 G.

BARCELONA

Demani
prospectes

Maquinària viti-vinícola : Productes enològics i anticriptogàmics.

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

Màquines : Forns : Accessoris

i INSTAL·LACIONS DE FÀBRriques
per a fer Rajoles, Cairons, Teules, Totxos,
Maons (plens i foradats), Tuberíes o Canonades.
— a base de TERRES o ARGILES —

PREMSES,
AMASSA-
DORES,
MOLINS,
MATXA-
CADORES,
GARBE-
LLADO-
RES

Màquina, moguda a força animal,
fabricadora de materials d'edificació, amb fangs o argiles

MESCLA-
DORES de
morter, etc.

Instal·lacions de FABRIQUES de CALÇ i CEMENTS

Màquines i Motllos per a
fer: BLOCS, MAONS. CO-
LUMNES, CORNISES i al-
tres objectes d'ornamenta-
ció amb CIMENT i ARENA

ESTUDIS i PROJECTES

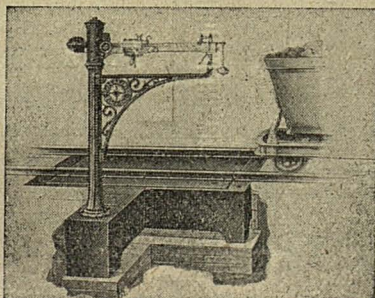
J. F. Villalta, c. E.

(Apartat de Correus)

BARCELONA

BÀSCULES ARISÓ

LES UTILITZEN EN QUASI TOTS ELS
SINDICATS, MAGATZEMS D'OLIS I
VINS I INDÚSTRIES, PER LLUR DU-
RACIÓ, SEGURETAT I EXACTITUD

Caixes d'acer per a guardar valors

PER A OBRIR AMB CLAU I SENSE CLAU

Bàscula model 253 per a pesar vagonetes

Demaneu-se dibuixos i preus a

ARISÓ - Sans, 12 - BARCELONA